

<http://www.agribusiness.kiev.ua/img/zstored/files/analytics/obmejenya%20eksporty%20zernovux.pdf>. – Назва з екрану.

6. Порівняльний аналіз різних варіантів підтримки виробників молока із урахуванням досвіду інших країн [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.agribusiness.kiev.ua/img/zstored/files/analytics/dairy%20sector%20report.pdf>.

7. Проект внедрения системы сравнительного анализа agri benchmark в Украине и Российской Федерации [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.agribenchmark.org/fileadmin/download_member_document.php?filename=memberfiles_level2/UA_country_2010.pdf. – Название с экрана.

8. Чухлеб И. Хоть засыпья / И. Чухлеб // Украинский бизнес. - 2012. - №7(293) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.expert.ua/articles/16/0/8556/>. – Назва з екрану.

***Аннотація.** Стаття посвячена пошуку факторів, обосновуючих механізми формування і розвитку ресурсного потенціалу в сільському господарстві.*

***Ключевые слова:** сельское хозяйство, ресурсный потенциал, неопределенность, факторы, экспертная оценка.*

***Annotation.** The article is devoted the search of factors, grounding the mechanisms forming and development resource potential in agriculture.*

***Keywords:** agriculture, resource potential, vagueness, factors, expert estimation.*

УДК 338.1:631.15

Брагінець С.М., к.е.н., доцент,

Брагінець А.М., к.т.н., доцент,

Голубовська О.В., асистент,

Таврійський державний агротехнологічний університет

НАПРЯМИ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ В МОЛОЧНОМУ СКОТАРСТВІ

***Анотація.** В статті розглянуті організаційно-технологічні напрями енергозбереження в молочному скотарстві.*

Постановка проблеми. Перехід до ринку, підвищення цін на енергоресурси до світового рівня зумовило суттєве зростання питомої ваги

енерговитрат в структурі собівартості виробництва сільськогосподарської продукції, зокрема молока. Високий рівень витрат енергоресурсів вітчизняними товаровиробниками при виробництві молока не дозволяє забезпечити належний рівень конкурентоспроможності молока та молокопродуктів на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Раціоналізація енерговикористання обумовлює необхідність обґрунтування енергоощадного варіанту розвитку молочарства, посилення стимулювання економії енерговитрат, застосування енергоефективних машин і технологій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та практичні аспекти енергозаощадження в АПК розглядаються в працях А.Д.Гаркавого, В.В.Гришка, Б.Х.Драганова, В.О.Єрмоленка, А.Д.Корабльова, В.І.Котелянця, М.Н.Малиша, О.О.Мороза, В.І.Перебийніса, В.М.Рабштини, В.Г.Рижкова, В.І.Сотникова, Г.В.Черевка, В.А.Ясенецького.

Відзначаючи вагомість теоретичних і практичних розробок щодо енергозаощадження в АПК, слід зазначити, що економічні аспекти зменшення енергоємності виробництва молока залишаються недостатньо опрацьованими.

Мета статті. Метою написання даної статті є обґрунтування організаційно-технологічних напрямів зменшення енергоємності виробництва молока.

Основний матеріал дослідження. Ефективність ведення молочного скотарства значною мірою визначається кормозабезпеченістю корів. В Україні витрати кормів на одиницю продукції тваринництва в 1,5-2 рази перевищують середній рівень розвинутих країн. Головними причинами такого становища є неоптимальне співвідношення між наявністю поголів'я корів та кормової бази, а також незбалансованість кормів по протеїну.

Найбільш актуальними, на нашу думку, заходами з використання енергоощадних технологій в кормовиробництві є: збільшення в кормових сівозмінах площ під менш енергоємними, але водночас більш високоврожайними, збалансованими по білку кормовими культурами;

використання культурних пасовищ; застосування енергоощадної технології закладки на зберігання соковитих і грубих кормів, подрібнених до необхідних розмірів, що виключає додаткову підготовку кормів до згодовування.

Найменш енергоємними та збалансованими за поживними речовинами є зернофуражні культури (пшениця озима – 32,3 кг у.п./т к.од., 365,1 кг у.п./т перетравленого протеїну; ячмінь яровий – 36,4 кг у.п./т к.од., 492,9 кг у.п./т перетравленого протеїну; кукурудза на зерно – 40,2 кг у.п./т к.од., 680,8 кг у.п./т перетравленого протеїну), зелена маса поліпшених пасовищ – 34,6 кг у.п./т к.од., 245,1 кг у.п./т перетравленого протеїну, зелена маса однорічних та багаторічних трав – 56,3 кг у.п./т к.од., 399,2 кг у.п./т перетравленого протеїну, сіно багаторічних та однорічних трав – 57,1 кг у.п./т к.од., 398,4 кг у.п./т перетравленого протеїну, сінаж – 28,5 кг у.п./т к.од., 331,7 кг у.п./т перетравленого протеїну, баштанні кормові – 42,6 кг у.п./т к.од., 512 кг у.п./т перетравленого протеїну.

Основними напрямками зниження енергоємності виробництва кормів та зменшення енергоємності кормових раціонів є: підвищення урожайності кормових культур; зменшення кількості та енергоємності технологічних операцій; впровадження енергозберігаючих технологій (посів кормових культур пунктирним методом за допомогою пневматичних сівалок, виконання технологічних операцій на стаціонарі за допомогою електроприводу, зменшення доз найбільш енергоємного мінерального азоту за рахунок збільшення доз органічних добрив, що мають нижчу енергоємність, застосування інтегрованої систему захисту рослин, що дозволяє знизити енергоємність засобів для цієї мети в 15-20 раз порівняно з хімічними); збалансування кормів по енергії, білку та амінокислотах; пасовищне використання кормових угідь; силосування кормів шляхом попереднього прив'ялювання зеленої маси у полі; приготування кормосумішок без теплової обробки.

Перспективним напрямом зниження енергоємності виробництва молока є підвищення продуктивності корів за рахунок повноцінної годівлі, використання високопродуктивних порід корів, покращення їх генетичного потенціалу.

До заходів з підвищення продуктивності корів відносять: використання кормових раціонів, збалансованих по енергії, білку, амінокислотах; впровадження спеціалізованих, високопродуктивних порід великої рогатої худоби; збільшення терміну використання корів; використання необхідних ветпрепаратів; дотримання режиму роботи ферми, недопущення зупинки технологічних процесів по догляду за тваринами (доїння, напування, годівля, видалення гною).

При зростанні продуктивності корів в 2 рази (з 3600 кг до 7200кг енергоємність виробництва молока зменшується в 1,54 рази, витрати кормів в розрахунку на 1 ц молока – в 1,26 рази, а собівартість – в 1,22 рази (при цьому вартість кормів (без вартості енергоресурсів) зменшується на 21,8%, енергоресурсів на обслуговування молочної ферми – на 19,4%, а вартість енергоресурсів на виробництво кормів – на 44,5%).

Великі втрати енергії відбуваються внаслідок недосконалих об'ємно-планувальних і конструктивних рішень тваринницьких будівель і споруд: огорожувальних конструкцій, в'їзних і віконних прорізів, відсутності тамбурів і дахових перекриттів, необґрунтованих просторових розривів між фермами. Тільки по цій групі факторів загальне енергоспоживання зростає на 10-15%.

Для зниження втрат тепла через огорожувальні конструкції тваринницьких приміщень слід скорочувати їх питому площу у розрахунку на одне худобо-місце і підвищувати рівень теплозахисту. Перехід від павільйонної до блочної забудови дозволяє знизити тепловтрати будівлі на 34-40%. При блоковій забудові порівняно з павільйонною, площа, яку займає ферма на 1000 корів, зменшується від 9,5 до 3,3 га, загальний периметр всіх будівель (в розрахунку на одну голову) – від 1,3 до 0,42 погонних метра і площа стін – відповідно від 3,39 до 1,67м².

Одним із основних напрямків енергозбереження в будівництві корівників є конструктивні заходи, пов'язані з підвищенням термічного опору конструкцій огороження. Окремі фахівці трактують будівельні матеріали як нове джерело енергії. Одночасно це джерело може бути дешевим, мати меншу матеріалоемність. Наприклад, зменшення коефіцієнту теплопередачі стін з 4 до 2,5 кДж/(год·м²·°С) і перекриття з 2,8 до 1,6 кДж/(год·м³·°С) скорочує тепловтрати через огорожувальні конструкції в приміщеннях для ВРХ до 30%.

Щоб зменшити масу конструкцій доцільно застосовувати комплексні або комбіновані конструкції, в яких несучу функцію виконують конструктивні щільні бетони, а теплоізолюючу – легкі матеріали. Перспективним є застосування металічних конструкцій з використанням полімерів та матеріалів на основі відходів сільськогосподарського та промислового виробництва. Перспективним напрямком в галузі енергозбереження є перехід на нові типи конструкцій огороження – самонесучі і навісні зовнішні стіни: дерев'яні з ефективними утеплювачами, металеві панелі – «сандвічі» тощо.

Важливу роль в енергозаощадженні відіграють організаційно-економічні заходи до яких можна віднести: впровадження енергетичного менеджменту, енергетичного аудиту, нормування енергоспоживання; підвищення кваліфікації працівників; посилення матеріальної зацікавленості працівників в енергозбереженні.

Позитивних показників використання техніки та заощадження енергоресурсів при виробництві молока можливо досягти внаслідок зміни ставлення до праці. Підвищення кваліфікації людей, що обслуговують технічні засоби та тварин, є важливим резервом удосконалення використання енергетичного потенціалу

За останні роки необґрунтовано втратило свою роль преміювання працівників тваринницьких ферм за економію електроенергії, палива і мастильних матеріалів. Преміювання за економію палива та мастильних матеріалів та матеріальну відповідальність за їх перевитрачання слід вводити

при умові впровадження в господарстві технічно обґрунтованих нормативів витрат нафтопродуктів.

Необхідність забезпечення злагодженої та чіткої роботи всіх ділянок єдиного технологічного процесу, висока технічна оснащеність промислових комплексів вимагає високого рівня кваліфікації всіх працівників. У сучасних умовах все більшого значення набуває необхідність мати на фермах кадри з відповідними знаннями, кваліфікацією і досвідом. З підвищенням рівня механізації робіт на фермах праця тваринників все більше стає пов'язаною з роботою механізмів і потребує спеціального навчання і підготовки.

Аграрні підприємства, що займаються виробництвом молока, виходячи з необхідності забезпечення свого існування в умовах енергетичної кризи, повинні, зокрема: досліджувати ринки енергетичних ресурсів, забезпечувати інформаційну безпеку шляхом створення власних банків інформації, яка б дозволяла приймати обґрунтовані рішення щодо діяльності молочної ферми в умовах нестабільності потоків енергоресурсів, негативній динаміці цін на них; реалізовувати ефективний фінансовий менеджмент з метою забезпечення високої економічної та енергетичної ефективності виробництва молока; здійснювати ефективний інноваційний менеджмент енергозбереження шляхом створення спеціальної підсистеми управління енергоощадними інноваціями.

Висновки та пропозиції. Енергозбереження у молочному – велика комплексна задача, виконання якої можливе за основними напрямками: вдосконалення та впровадження енергоощадних технологій, підвищення продуктивності тварин, використання енергозберігаючих будівель та споруд, впровадження організаційно-економічних заходів щодо енергозаощадження в молочному скотарстві.

Література:

1. Брагінець С.М. Економічні аспекти зниження енергоємності виробництва, транспортування та переробки молока. Дисертація... канд.екон.наук. – Мелітополь, 2004. - 232 с.

2. Корчемний М. Енергозбереження в агропро-мисловому комплексі / Корчемний М., Федорейко В., Щербань В.. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2001. – 984 с.

3. Аврамчук О.А. Оплата праці в сільськогосподарському виробництві / О.А.Аврамчук, О.Д.Балан, В.В.Вітвицький та інші. – К.: Центр «Агропромпраця», 2000. – 464 с.

Аннотація. В статті рассмотрены организационно-технологические направления энергосбережения в молочном скотоводстве.

Summary. The article describes the organizational and technological directions of energy in dairy farming.

УДК:349.442.237.337

Браташ О. В.,
викладач,

Таврійський державний агротехнологічний університет

ДОЛЯ ОСОБИСТИХ СЕЛЯНСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ В УМОВАХ ПРОВЕДЕННЯ ЗЕМЕЛЬНОЇ РЕФОРМИ

Анотація: в статті розглядаються питання визначення правового статусу особистих селянських господарств та проблеми правового регулювання їхньої діяльності.

Ключові слова: аграрний сектор; законодавство; земля; особисте селянське господарство; правове регулювання.

Постановка проблеми. З моменту набуття незалежності Україна стала на шлях реформування агропромислового комплексу, як наслідок це серед іншого призвело до формування суб'єктної багатокладності в цій галузі економіки з одного боку, та глибокій, затяжній і дуже загрозливій економічна кризі агропромислового виробництва з іншого. На сучасному етапі розвитку аграрного сектору серед існуючих організаційно-правових форм суб'єктів сільськогосподарської діяльності значне місце займають особисті селянські господарства громадян. Визнання і відродження особистого селянського господарства пройшло складний шлях, починаючи з років "суцільної колективізації" і закінчуючи періодом, коли в умовах неплатоспроможності